

proje, yapı ve malzeme denetimi

OMDU

İnşaat Mühendisleri Odası bugüne değin, diğer uzmanlık alanına giren konularda olduğu gibi Yapı Üretimi konusunda da büyük özen göstererek, yapıların sağlam, kullanışlı ve ekonomik olmasına, çağdaş teknik kurallara ve Türkiye gerçeklerine uygun bir biçimde projelendirilmesine çalıştı.

Kamu yararına olan bu girişiminde denetimi en etkili unsurlardan biri sayan Odamız, çalışmasını somutlaştırarak 1974 yılında Mimarlar Odasıyla birlikte Ortak Meslek Denetim Uygulamasını başlattı.

O.M.D.U. nun amaçlarını şöyle sıralayabiliriz :

1 — Teknik hizmet kalitesini yükseltmek ve yapı üretiminin sağlam, kullanışlı ve ekonomik bir biçimde yürütülmesine katkıda bulunacak önlemleri almak.

2 — Yapı üretimi içinde görev alan mühendis ve mimarların yaptıkları teknik hizmet karşılığı olarak tesbit edilmiş ücretleri eksiksiz ve düzenli olarak almalarını sağlamak.

3 — Yapı üretimini kontrol ve ilgili projeleri tasdik ile görevli kamu kuruluşlarına ve yerel idarelere yardımcı ve destek olmak.

4 — Mühendis ve mimarların birbirleriyle ve kendi aralarında yersiz rekabete yol açacak ve yapı üretiminin sağlığını tehlikeye sokan zararlı tutumları engellemek.

5 — Yapı üretiminde mühendis ve mimar ile işveren arasındaki ilişkileri düzenlemek ve bunlar arasındaki anlaşmazlıkları gidermek.

İşte bu amaçlar doğrultusunda O.M.D.U.'yu hayata geçirmeye çalışan Oda'lar, karşılığında yine egemen güçleri buldular.

1976 yılında İmar İskân Bakanlığı 79 sayılı bir genelge çıkartarak yerel yönetimlerden ortak belge uygulamasının kaldırılmasını istedi. Bu genelgeye dayanarak bazı gerici belediyeler, Oda'larla yaptıkları protokolü feshettiler. Ancak, ilerici, devrimci, demokrat kişilerin yönetiminde olan Oda'lar, üyeleriyle birlikte bu gerici karara karşı çıkarak, kararlı

bir biçimde mücadele ettiler. Bunun sonucu egemen güçler istediklerine ulaşamadılar. Şu anda 50'nin üzerinde il ve ilçede O.M.D.U. sürmekte. Ama yine de 79 sayılı genelge, O.M.D.U.'nun yaşaması için, önünde her zaman bir engel teşkil ediyor.

Bu engeli tamamen kaldırmak ve O.M.D.U.'nun yasallaşmasını sağlamak üzere, bu dönem ilgili Bakanlıklar düzeyinde girişimlerde bulunduk.

T.M.M.O.B.'nin öncülüğünde yürüyen bu çalışmalar da İmar İskân Bakanlığı 79 sayılı genelgenin iptaline yanaşmadı ve bu konudaki girişimlerimize olumsuz yanıtlar verdi.

Buna karşın Yerel Yönetimler Bakanlığıyla iyi bir diyalog kuruldu. Bu Bakanlığın en alt kademelerinden başlamak üzere bir dizi çalışmalar yapılarak, 79 sayılı genelgeyi hükümsüz kılacak bir genelge hazırlandı. Ancak, bugüne değin Yerel Yönetimler Bakanlığı hazırlanan bu genelgeyi yürürlüğe koymuş değil.

Genelgenin yayınlanması ve O.M.D.U.'nun daha bir yaygınlık kazanması için çalışmalarımız T.M.M.O.B. bünyesinde en etkin bir biçimde sürmektedir.

OMDU Kaldırılamaz

27 OCAK 1979

«İNŞAAT, MAKİNA, ELEKTRİK MÜHENDİSLERİ VE MİMARLAR ODASI BAŞKANLARI ODALARIN PROJE VİZE UYGULAMASININ DEVAM ETTİĞİNİ AÇIKLADILAR :

GÜNLÜK BASINDA ÇIKAN BİR HABER ÜZERİNE DÖRT ODA BAŞKANLARI BİR AÇIKLAMA YAPARAK ODA ÜYELERİNİN YAPTIKLARI PROJELERİN VİZE EDİLMESİ UYGULAMASININ DEVAM ETTİĞİNİ VE BU KONUDA BASINDA ÇIKAN HABERİN AŞİLSİZ OLDUĞUNU BİLDİRDİLER.»

Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliğine bağlı odaların yıllardır yürüttüğü Ortak Meslek Denetim Uygulaması, 11 Haziran 1974 tarihli Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe girmişti. Uygulamanın amacı, teknik hizmet kalitesini yükseltmek ve ve yapı üretiminin sağlam, kullanışlı, güvenilir ve ekonomik bir biçimde toplum yararına yürütülmesine katkıda bulunacak önlemler almaktır. Odaların kendi üyelerine dönük bir meslek disiplini getiren bu uygulamanın özü, projelerin asgari standartlara

uygun olup olmadığını denetlemek ve 6235/7303 sayılı Yasanın Odalara verdiği görevler dolayısı ile proje müelliflerinin serbest meslek lirasına mani bir halleri bulunmadığını tesbit etmektir. Ülkemizdeki yatırımların önemli bir bölümünün inşaat sektöründe yapılması ve bu yatırımların büyük payının kentsel konut inşaatlarının oluşturması, bu uygulamanın toplumsal önemini ortaya koymaktadır. 6235/7303 sayılı yasalara ve 8785 sayılı İmar Yasasının 14 ncü maddesine dayanılarak hazırlanan İnşaat, Makina, Elektrik Mühendisleri ve Mimarlar Odası Ortak Meslekî Denetim Yönetmeliği'ne göre yürütülen proje vize uygulaması kimi engellemelere karşın güçlenerek sürmekte ve gelişmektedir. Başlangıçta üç büyük kentte başlatılan uygulama bugün yerel yönetimlerden ve mimarlardan, mühendislerden gelen yoğun taleplerle ülkenin her köşesine yayılmış, kasabalar ölçeğinde uygulanmasına geçilmiştir. Bu da uygulamanın somut bir ihtiyaca cevap verdiğinin ve kamu yararına olduğunun kanıtıdır.

Bu arada günlük basında Odaların proje vize uygulamasının Danıştay'ca kaldırıldığı yolunda asılsız bir haber yer almıştır. Kamuoyunu yanıltıcı nitelikteki bu haber mimar ve mühendislerin hazırladıkları projeleri bağlı oldukları odalara vize ettirmeleri zorunluluğunun kaldırıldığı izlenimini yaratmaktadır. Geçtiğimiz günlerde Danıştay 6 ncı dairesinde alınan karar, İstanbul Belediyesi Teknik Talimatnamesinin bir maddesi ile ilgilidir. Ortak Meslekî Denetim Uygulaması ise Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliğine bağlı odaların çıkardığı yönetmelik ile yürütülür. Bu yönetmelik hakkında alınmış herhangi bir Danıştay kararı yoktur.

Bu durumdan da anlaşılacağı gibi odalarımızın ortak meslekî denetim uygulaması güçlü bir biçimde sürmektedir.

TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası Başkanı
MEDET ÖZBEK

TMMOB Makina Mühendisleri Odası İl. Başkanı
İSMET RIZA ÇEBİ

TMMOB Elektrik Mühendisleri Odası Başkanı
AYBARS UNGAN

TMMOB Mimarlar Odası Başkanı
YAVUZ ÖNEN

Kalite Belgesi

Daha önce K.B. veren T.M.M.O.B.'ye bağlı Odalar, M.C. döneminde bu uygulamanın kaldırılması üzerine bir araya gelerek K.B. raporunu hazırladılar. Bu raporu ve raporun özeti ilgili yerlere iletilerek, Türkiye'de Kalite Belgesi uygulamasının geçmişi ve gelecekte neler olması gerektiği belirtildi.

RAPOR ÖZETİ

TMMOB'ye bağlı meslek odalarına baskı uygulamaları, MC dönemlerinde Oda Genel Kurullarına yönelen faşist saldırıların yanısıra, TMMOB ve Odaların yerine getirdiği mesleki hizmetlerin önlenmesi ve böylece Odaların mali kaynaklarının kısıtlanması biçimlerinde somutlanmıştır. Odaların mesleki çalışmalarından olan Kalite Belgesi uygulamasını önlemeye yönelik girişimler, bu uygulamaların bir parçasıdır.

Bilindiği gibi; Türk Standartları Enstitüsü Yönetim Kurulu, 1976 ve 1977 yıllarında yapılan 16. ve 17. Genel Kurullarda MC yanlısı güçlerce ele geçirilmişti. TMMOB'nin açtığı dava sonucu, Danıştay 1976 Genel Kurulunu usulsüz bularak iptal etmiş, ancak Ocak 1978'de yinelenen bu Genel Kurul anti - demokratik bileşimi nedeniyle, gerici güçlerin TSE'deki iygallerini sağlamlaştırmaktan öte bir yarar sağlamamıştır. Ayrıca yapılan yönetmelik değişiklikleriyle daha da antidemokratik hükümler getirilmiş, TMMOB bu değişikliklerin iptali için de Danıştay'da dava açmıştır. Bu davaya ilişkin olarak da, Danıştay 12. dairesinden 1978/370 sayı ve 15.3.1978 tarihli «Yürütmeyi Durdurma» kararı alınmıştır. Öte yanda, TSE'de gerici güçlerin kadrolaşması halen de sürmektedir.

TSE'nin Kalite Belgesi konusundaki girişimleri 1976 Genel Kurulundan hemen sonra başlamıştı, 19 Temmuz 1976'da İstanbul'da İstanbul Sanayi Odası, 26 Ağustos 1976'da İzmir'de Ege Bölgesi Sanayi Odası Yönetim Kurulları ile TSE Yönetim Kurulu'nun ortak toplantılarında konu gündeme getirilmiş, Kalite Belgesi verme yetkisinin TSE'ye verilmesi ve bu durumun yeni kalkınma planı ile de güvence altına alınması doğrultusunda görüş oluşturulmaya çalışılmıştı. Bu nokta, TSE 1977 Genel Kuruluna sunulan çalışma raporunun 5. sayfasında da belirtilmiştir.

1 Aralık 1976 tarih ve 15780 sayılı Resmi Gazete'de, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı'nun bir tebliği yer aldı. Bu tebliğde Bakanlık; 6973 sayılı «Sanayi Bakanlığı Kuruluş ve Vazifeleri Hakkında Kanunun kendisine verdiği yetkiye dayanarak, 6948 sayılı «Sanayi Sicili Kanunu» kapsamına giren tüm kuruluşlardan 6 ay içinde Kalite ve İmalat Yeterlilik Belgeleri istiyor ve bu belgeleri özel kesim kuruluşlarının kamu laboratuvarlarından, resmi kuruluşların ise üniversite laboratuvarlarından sağlamaları gerektiğini belirtiyordu.

Gene aynı tarih ve sayılı Resmi Gazete'de «Üçüncü BYKP, 1977 Yılı Programının Uygulanması Koordinasyonu ve İzlenmesine Dair Karar» ile ekli «1977 Programı» yayınlanıyordu. Programda «Teknolojik Gelişme» başlığı

altında yer alan tedbirlerin 5. maddesinde «ihale edilecek kamu yatırım - onarım ve satın almalarında Türk Standartlarına uygunluk asıldır. Söz konusu ihale onarım ve satın almalarında TSE Markasını taşıyanlar tercih edilir. Madde ve mamullerin standartlarına uygunluğuna dair her türlü belge TSE tarafından verilir.» denmekte idi. 132 sayılı kuruluş yasası TSE'ye Türk Standartlarının hazırlanması görevi vermiştir. Standartlara uygunluk belgesi verilmesi de açık bir biçimde değil, ancak gelirler bölümünde sözü geçen TSE Alınanları Farkı gelirleri ibaresiyle dolaylı olarak yer almıştır.

Yukarıda yer alan tedbir metninde de bunun ötesinde bir hüküm getirilmemiş, olmasına karşın; TSE tek taraflı yorumuyla kendi yasasına aykırı olarak Kalite Belgesi vermeye başlıyor ve bu durumu 5.1.1977 tarih ve 00090 sayılı yazısı ile Bakanlıklar ve ilgili kuruluşlara duyurarak, bir oldu bitti yaratmaya çalışıyordu.

Nitekim bunu izleyen günlerde, Devlet İstatistik Enstitüsü Başkanlığı (1 Şubat 1977 tarih ve 15837 sayılı Resmi Gazete'de yer alan Tebliğ), Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı (Donatım Genel Müdürlüğü Satınalma Şubesi'nin 11 Ocak 1977 tarihli yazısı), İmar ve İskân Bakanlığı (17.1.1977 tarih G. 01./M. 5-16 sayılı genelgesi), Milli Savunma Bakanlığı (17 Şubat 1977 tarih ve İK ve TEKNO/6048 - 156 - 77 sayılı yazısı), Orman Bakanlığı (13.1.1977 tarih ve BPD 1.10.02/20-24 sayılı yazısı) ve Bayındırlık Bakanlığı (12 Şubat 1977 tarih ve 15848 sayılı Resmi Gazete'de yer alan genelge) kendi teşkilatlarına ihalelerde TSE'den alınmış Kalite Belgesi aranması gerektiğini duyurmuştur.

Bunlar arasında Bayındırlık Bakanlığının tebliği özel bir önem taşımaktadır. Bu tebliğ, daha önce 7 Haziran 1968 tarih ve 12918 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanmış ve TMMOB'ye bağlı meslek odalarından alınacak Kalite Belgesini esas alan tebliği yürürlükten kaldırmaktadır.

Son olarak; Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının da 14 Ağustos 1977 tarih ve 16027 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanan FKS 77/3-28 nolu tebliği ile, daha önceki tebliğini yürürlükten kaldırmış ve o tarihten başlayarak bir yıl içinde Sanayi Sicili Kanunu kapsamına giren tüm kuruluşlardan yalnızca TSE'den alınacak Kalite ve İmalat Yeterlilik Belgeleri istemiştir. Gene Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının 16 Ağustos 1977 tarih ve 16029 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanan FKS 77/4-29 nolu tebliğinin de «Araçların İmal, Tadil ve Montajı Hakkın-

da Teknik Şartları Gösteren Yönetmelik»e ilişkin olarak, «Projelerin ve teknik belgelerin tasdiki işi için Türk Standartları Enstitüsü yetkili kılınmıştır» denilmektedir ki, bu görev de daha önce TMMOB Makina Mühendisleri Odasınınca yürütülmekte idi.

Görüldüğü gibi; bütün bu gelişmeler TMMOB'ye bağlı meslek odalarına daha önce verilmiş hakların geri alınması ve Türk Standartları Enstitüsü'ne kendi kuruluş yasasına aykırı yetkiler verilmesi açısından hukuka aykırıdır. Ayrıca uygulamada, TSE'nin yetersiz kaldığı kendi yayın organlarında yer alan bilgilerden açıkça anlaşılmaktadır. Başvuran 927 Firmadan 188 firmanın incelenmeye alındığı, 11 firmaya Belge verildiği, 30 firmanın işlemlerinin devam ettiği, 47 firmanın ise henüz müracaat safhasında olduğu belirtilmektedir. (Bkz. STANDART, EKONOMİK VE TEKNİK DERGİ, Kasım 1977, sayfa 6).

MC döneminde başlatılan, TSE'nin amaç ve görevleri dışında olan ve TSE'nin yerine getiremediği bu çarpık uygulamaya acilen son verilmesi zorunludur.

Türkiye mühendis ve mimarlarının yetkili ve yasal örgütü TMMOB;

1. Kalite Belgesi, İmalat Yeterlilik Belgesi ve «Araçların İmal Tadil ve Montajı Hakkında Teknik Şartları Gösteren Yönetmelik»e, ilişkin olarak verilecek belgelerin geçmişte olduğu gibi, TMMOB'ye bağlı meslek odalarınca verilmesi,

2. 1978 Yılı Program Taslağı «Kamu Kesiminde Program Uygulama Düzeni» 8. tedbirde de yer alan bu hükümlerin uygulanmasına ilişkin çalışmalara TMMOB ve bağlı Odaların da katılmasının sağlanmasının, zorunlu olduğunu vurgulamaktadır.

İlgililerin bu konuda gerekli girişimlerde bulunacağına inanmaktayız.

Saygılarımla,

Teoman ÖZTÜRK
TMMOB BAŞKANI

Yine bu dönemde, geçmişte K.B. veren Oda'ların özde aynı olmasına rağmen biçimsel olarak bazı farklılıklar gösteren Kalite Belgesi yönetmelikleri iptal edilerek, tek tip bir T.M.M.O.B. Kalite Belgesi Yönetmeliği hazırlandı.

TMMOB

Kalite Belgeleme

Yönetmeliği

Amaç :

Madde 1 — Türkiye’de üretilen ham, yarı mamul ve mamul ürünlerin kaliteli olması için gereken çalışmaları hızlandırmak; TMMOB’ne bağlı Odaların ayrı ayrı veya ortak çalışma ve gözetimi altında kaliteyi oluşturan koşullara uyulmasını temin ve teşvik etmek; tüketicileri korumak; üreticiler arasında haksız rekabeti kaliteli üretimle önlemek; dış rekabet karşısında üretimi kalite yoluyla desteklemek; TMMOB’nin koordinasyon ve düzenleme girişimlerine uygun olarak kalite belgesi verilmesini ve belge uygulamalarının en etkin bir şekilde yapılması için Odalararası işbirliğini sağlamak; TMMOB’ce gereken hususlarda bakanlıklara veya ilgili mercilere yapılacak önerileri hazırlamaktır.

Tanımlar :

Madde 2 — Bu yönetmelikte geçen kalite, standard, kalite kontrol, kalite belgeleme deyimleri aşağıda tanımlanmıştır :

a) Kalite : Bir mal ya da hizmetin, belirli gereksinimi karşılayabilme yeteneklerini ortaya koyan karakteristiklerinin tümüdür.

b) Standard : Benzerleri için örnek tutulması herkes tarafından kabul edilmiş ortak bir kavram, süreç veya nesne’dir.

c) Kalite Kontrol : Kaliteyi oluşturmak, korumak, geliştirmek ve üretimi alıcının tatmin olacağı en ekonomik düzeyde sürdürmek için üretici tarafından uygulanan işlemler dizisidir.

d) Kalite Belgeleme : Yetkili veya uzmanlaşmış bir örgütün veya bağımsız bir kuruluşun gözetimi ya da denetimi altında, ürünlerin standartlar, şartnameler, teknik ve estetik özellik ve koşullara uygunluğu ile üretici tarafından belirtilen kalitenin üründe olup olmadığının saptanmasıdır.

Kapsam :

Madde 3 — Bu Yönetmelik, ham, yarı mamul, mamul ürünlerde (Kalite Belgesi «KB») işaretinin kullanılabilmesi için kalite belgeleme esaslarını, kalite belgesinin nasıl alınıp verileceğini; işaretin kimler tarafından hangi mallar üzerinde ne gibi koşullarla kullanılabileceğini, tarafların belge ve işaret üzerindeki haklarını, yetkilerini ve yükümlülüklerini düzenler.

KB işareti, üzerine konulduğu malın Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği (TMMOB) Odala-

ından biri tarafından veya ortaklaşa verilmiş Kalite Belgesi bulunduğunu gösteren bir işarettir.

Kalite Belgeleme Esasları :

Madde 4 — Kalite Belgesi almak isteğe bağlıdır. Üretici isteğini yazılı olarak, TMMOB veya Oda merkezine veya Oda’nın Şube yada Temsilciliğine bildirir. İstek, TMMOB Merkezinde Kurulu Komiteye iletilir.

Madde 5 — Komite, TMMOB Genel Sekreterinin yada yardımcılarının birinin başkanlığında TMMOB Yönetim Kurulunca kurulur. Kalite Belgeleme alanında çalışmış beş TMMOB üyesinden oluşur. Komite gerekli gördüğü konularda Odalar ve diğer kuruluşlardan eleman davet edebilir. Kararlarını katılanların 2/3 çoğunluğu ile alır. Çekimser kalinamaz.

Madde 6 — Komitenin görevleri şunlardır :

a) Kalite belgesi isteğini incelemek, ilgili Odayı yada Odalararası bir çalışma gerekiyorsa ilgili odaları ve Odalararası çalışmanın raportörü olacak Odayı saptamak,

b) TMMOB’ne bağlı Odalar arasında kalite belgeleme hizmetlerinin ayırımı ve ahenkli bir görev bölümü ile işbirliği sağlamak,

c) Yapılacak hizmet karşılığı alınacak ücret için tarife saptamak, ücretten Oda veya Odalara yapılacak aktarmaların miktar ve şeklini belirlemek

d) Oda veya Odalararası Kalite Belgeleme çalışması sonunda kalite belgesi verilmesi yada verilmemesi önerisini inceleyerek TMMOB kararını ilgili Oda veya Odalararası çalışmanın raportörüne bildirmek,

e) Kalite belgesi verilen ürünler için fiş düzenlemek, ara kontroller için talimat verip sonucuna göre kararını belirtmek,

f) Uygulamadan alınan sonuçları izleyip, bunlara göre öneriler düzenlemektir.

Madde 7 — Kalite Belgesi, TMMOB Merkez Komitesinin kararı ile, belgeleme çalışmasını yapan Oda veya Odalararası çalışmanın raportörü Oda’ca verilir. Kalite belgesinin, ürünün sınıfı, tipi, boyutları, özellikleri ile bakım, kullanım ve korunması konularında üretici tarafından beyan edilen kalite unsurlarını içermesi zorunludur. Kalite belgesinin şekli veya ürünlere göre şekilleri TMMOB Merkez Komitesince saptanır.

Yapılacak İşlemler :

Madde 8 — Belge isteği iletilen Oda veya Odalararası çalışmanın raportörü olacak Oda, Oda Yönetim Kurulu kararı ile «Kalite Belgeleme Ana Komisyonu» kurar. Ana Komisyon üyelerinin sayısını her Oda kendisi saptar. Ana Komisyon, isteği inceler, TMMOB Merkez Komitesince düzenlenmiş, Kalite Belgesi isteyenlerin dolduracakları Form ile gereksinme varsa ek bilgilerin gönderilmesini ister.

Madde 9 — Ana Komisyonca Form ve istenmiş ise ek bilgiler incelenerek alınacak ücret için ön öneri hazırlanır. Ve TMMOB Merkez Komitesine bildirilir. TMMOB Merkez Komitesinin kararı ile saptanan ücret, TMMOB'ce istekliye bildirilir.

Madde 10 — Ücretin TMMOB'ye intikal ettiği bildirildikten sonra Oda Ana Komisyonunca konu üzerinde ihtisas sahibi elemanlardan oluşan (odalararası çalışma için ilgili olduğu saptanmış her Odadan en az bir kişi olmak üzere) Bilirkişi Komisyonu kurulur. Konunun özelliğine göre, çalışmalar için süre saptanır.

Bilirkişi Komisyonu belgeleme çalışmasının gereğine göre, Oda veya Raportör Odanın merkez, şube veya temsilciliğinde örgütlenir.

Bilirkişi Komisyonu çalışmalarını aşağıda belirtilen öğeleri öncelikle ele alarak yapar :

- a) Ulusal ve Uluslararası standartlar,
- b) Teknik şartname ve yayınlar,
- c) Konu ile ilgili diğer dokümanlar,
- d) Üretici veya belge isteklisinin belgelenmesi istenilen mal ve hizmetler alanında «kalite kontrol» uygulamaları,
- e) Belgelenmesi istenilen mal ve hizmetten yararlanmaların görüşleri,
- f) Belgelenmesi istenilen mal ve hizmetle ilgili olarak yapılmış muayene ve deneyler, bunlar yeterli değilse yeniden yaptırılacak muayene ve deney sonuçları,
- g) Çalışmanın gerektireceği diğer incelemeler.

Madde 11 — Bilirkişi Komisyonu, 10. uncu maddede sayılan çalışma ve incelemeler için, kendi aralarından bir veya birden çok üyeyi görevlendirebilir.

Çalışma ve incelemeler sonunda Bilirkişi Komisyonu Raporu düzenlenir. Rapor, Oda Ana Komisyonuna verilir.

Madde 12 — Oda Ana Komisyonu Raporu inceler, noksanlık görülürse Bilirkişi Komisyonundan tamamlanmasını ister.

Oda Ana Komisyonunca belge verilemeyeceğine karar verilirse Oda Yönetim Kurulu eliyle TMMOB Merkez Komitesine bildirilir.

Kendisine belge verilemeyeceği bildirilen «istekli», bildiri üzerinden en az üç ay geçmedikçe yeniden başvuramaz. Yeniden istek halinde evvelce alınmış ücretin en az yarısı tekrar alınır. Aynı işlemler yapılır.

Madde 13 — Oda Ana Komisyonu belge verilebileceğine karar verirse Oda Yönetim Kurulu eliyle TMMOB Merkez Komitesine karar bildirilir.

TMMOB Merkez Komitesi çalışmaları dosya üzerinden inceler. Noksanlık saptarsa ilgili Odaya bildirir ve tamamlanmasını ister. Sonuçta, belge verilmesi kararını Oda'ya bildirir ve Oda'ca «Kalite Belgesi» istekliye verilir.

Hak ve Yükümlülükler :

Madde 14 — Kalite Belgesinin geçerliliği en çok iki yıldır. Belge üzerinde geçerliliksüresel belirtilir.

Madde 15 — Belge isteklisi, Bilirkişi Komisyonunun veya bu Komisyonca görevlendirilmiş kişi yada kişilerin çalışma ve inceleme sırasında isteyeceği bütün bilgileri, gerekirse üretim yerinde muayene ve deney yapma iznini vermek; seri üretim arasından, ambarından, mağazasından veya piyasadan, teknik dokümanların gösterdiği sayıda örnekleri ücret karşılığı olmaksızın vermek veya gösterecek yerde hazır bulundurmamak zorundadır.

Madde 16 — Üretici, Kalite Belgesi aldığı malın üzerine «KB» işaretini uygun bir şekilde koyacaktır. Müşterilerine mamulün bu belgeye sahip olduğunu, kalitenin TMMOB ve ilgili Odası'nın kontrolü altında bulunduğunu bildirebilir ve ilan edebilir.

Bu ilanlarda, Kalite Belgesi verilmiş mamullerin cins kapasite ve tiplerinin belirtilmesi gerekir. KB işaretinin altına mamulün üretim senesinin yazılması zorunludur.

Kalite Belgesi verilmesine hak kazanan istekli, Kalite belgesinin yabancı dillerde de yazılmasını isteyebilir.

Madde 17 — TMMOB ve ilgili Odası, belgeleme çalışma ve incelemeleri sırasında alınan bütün yazı, resim, fotoğraf ve örnekleri istekliye geri verip vermemekte serbesttir.

Ancak, bazı değerli örnekler, sakınca görülmediği ve istendiğinde taşıma ve benzeri giderler istekliye ait olmak üzere geri verilir.

Üzerinde muayene ve deney yapılan örneklerde oluşabilecek hasar veya bozulmalardan doğan zararlardan TMMOB ve ilgili Oda sorumlu değildir.

Madde 18 — Kalite Belgesinde belirtilen niteliklerin korunduğunu kontrol için belgenin yürürlük süresi içinde ara kontroller yapılır. Belge sahibi, bu Yönetmelikte belirtilen bütün koşulları ara kontrol için de önceden ve aynen kabul edilir.

Belgelenmesi istenen ürünün özelliklerine göre, istekliden, şikâyetler sonunda tüketicilere yeni ürün vereceğine veya bedelini ödeyeceğine dair gereken miktarda teminat akçesi ya da teminat mektubu istenebilir. İstek, belgeleme çalışmasını yapan ilgili Oda'ca belirtilir ve yerine getirilmezse Kalite Belgesi verilmez.

Madde 19 — Üretici, Kalite Belgesi alınan mamule ilişkin nitelikleri geçerlik süresi içinde korumak, bu niteliklerde bir değişime ve bozulma görüldüğünde, Kalite Belgesinin iptali üzerine; en çok 10 (on) gün içinde belgeyi geri vererek reklamlarını kaldırmak ve en çok, 30 (otuz) gün içinde mamulleri üzerinden, prospektüslerinden, katalog v.s. den Kalite Belgesi ile ilgili bütün yazı ve işaretleri kaldırmak zorundadır.

Bu süreler azami süreler olup, gerektiğinde TMMOB ve ilgili Oda kararı ile kısaltılabilir ve göz önüne alınacak noktalar saptanır.

Kalite Belgesi inceleme raporunun yanıltıcı bilgilerle düzenlediğinin veya eksik ve kusurlu olduğunun ya da yanlışlıklar içerdiğinin sonradan saptanması durumunda, bu rapora dayanarak verilen Kalite Belgesi, her zaman TMMOB tarafından iptal edilebilir.

Kalite Belgesinin iptal edildiğini yayın yoluyla duyurmaya ve yasal girişimlerde bulunmaya TMMOB ve ilgili Oda yetkilidir.

Madde 20 — Ürüne Kalite Belgesi verilmiş olması, üreticiyi; kanun, tüzük, kararname, yönetmelik ve diğer mevzuatın emrettiği teknik usul ve esasların yüklediği sorumluluktan kurtarmaz.

Madde 21 — Verilen Kalite Belgesinin kapsamı konusunda tereddüt belirdiğinde belgenin kapsamı, TMMOB Merkez Komitesince yorumlanır ve bu yorum kesindir.

Madde 22 — Kalite Belgesini yenilemek için, isteklinin ilk başvurusunda olduğu gibi işlem yapılır. Belge gereksiniminin sürekliliğini sağlamak için başvurular, belge konusuna göre yeterli bir süre önce yapılmalıdır.

Yenilemeler için, TMMOB Merkez Komitesiince saptanacak ayrı bir ücret uygulaması yapılabilir.

Diğer Hükümler :

Madde 23 — Kalite Belgesi verilmesi halinde, belgeye dayanak olan çalışma ve inceleme raporları istekliye verilebilir. Açıklanmasında sakınca bulunan bilgileri taşıyan bütün belgeler, TMMOB Merkez Komitesi arşivinde saklanır.

Madde 24 — Belgeleme çalışması ile ilgili hesaplar ayrı olarak muhasebelendirilir. TMMOB Merkez Komitesi üyeleri ödentilerine TMMOB Yönetim Kurulu Oda ve Odalara yapılacak ödemelere TMMOB Merkez Komitesi; Oda Ana Komisyonu ile Birlikli Komisyonu, Birlikli Komisyonunun görevlendireceği kişi ya da kişilere ödenecek ücretlere Oda Yönetim Kurulu; karar verir.

18 inci maddeye göre teminat akçesi veya mektubu alınması halinde ayrı bir hesapta tutulur. Gereğince uyan ödemeler bu hesaptan yapılır.

Madde 24 — Oda Ana Komisyonunun Birlikli Raporunu geri vermesi halinde, Birlikli Komisyonu üyeleriyle görevlendirdikleri üye ya da üelere ek çalışmalar için ayrıca ücret ödenmez.

Madde 25 — Belgelenmesi istenilen ürünle ilgili ticari faaliyette bulunanlar Birlikli Komisyonunda görevlendirilemez.

Madde 26 — Kalite Belgesi isteğinde bulunanlar, bu Yönetmelik hükümlerini aynen kabul ederler.

Madde 27 — Bu Yönetmelik hükümleri TMMOB Yönetim Kurulunca uygulanır.

Ayrıca bu sene oluşturulmaya çalışılan «Ulusal Kalite Kontrol Sistemi»nde, T.M.M.O.B.'nin de yer alması için gerekli girişimler yapılmıştır. T.M.M.O.B. «Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığına ve «Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı Ulusal Kalite Kontrol Sistemi Projesi Yürütme Komitesine birer yazı göndererek geçmiş uygulamayı ve gelecekte neyi amaçladığımızı iletmıştır.

Yapı Denetimi

Yapı Denetimi bu dönemde yine İzmir Şubemizce uygulanmış olup, diğer Şube ve Temsilciliklerde de uygulamaya geçilmesi için çalışmalar yapılmıştır.

İzmir Şubemizin yürüttüğü Yapı Denetimi çalışmaları, oldukça olumlu sonuçlar vermektedir. Yapılarda gerek bilgi yetersizliğinden, gerekse kasıtlı olarak yapılan hatalar anında giderilebilmektedir. Böylece öteden beri savunageldiğimiz yapıların sağlam, kullanışlı ve ekonomik olma ilkesi hayata geçmeye başlamıştır.

Bu olumlu çalışmaları diğer Şube ve Temsilciliklerimize de götürebilmek için İzmir Şubesinin deneylerinden yararlanmak gerekmektedir. Bu amaçla dönem başında yapılan Ortak Yönetim Kurulları toplantısında kendilerine isteğimizi ileterek deney ve bilgilerini içeren bir rapor istedik. Bu deney ve bilgiler en kısa zamanda diğer şube ve temsilciliklerimize aktarılacaktır.

Önümüzdeki dönemlerde, yapıların denetlenmesi için Türkiye çapında girişimlerde ve çalışmalarda mutlaka bulunulmalıdır.

Araştırma Laboratuvarı

Yine İzmir Şubemizce 1977 yılında açılan Araştırma Laboratuvarı, meslekdaşlarımızın önemli bir sorununa çözüm getirmiştir.

Zemin + Beton + Malzeme konularında çalışma üreten laboratuvar, henüz tam oturmamış olmasına karşın, gene de olumlu işler yapıyor. 1978 yılı içinde 20 yi aşkın çalışma yapan laboratuvar, bu çalışmaların bir çoğunu tamamlayıp teslim etmiş durumda.

Yapı Denetiminde olduğu gibi, Araştırma Laboratuvarının da Türkiye çapında yaygınlaşması için çalışmaktayız. Bu konuda Şubemizin edindiği deney ve bilgilenmeler, diğer Şube ve Temsilciliklerimize en kısa zamanda aktarılmalıdır.